

Summary of the Doctoral Thesis: “The Problem of the Human Person’s Subjectivity in the Anthropological Thought of Karol Wojtyła.”

By

Antonius Alex Lesomar

This dissertation presents a critical overview of a crucial problem in Karol Wojtyła’s anthropological thought, namely the problem of the human person’s subjectivity. The main objective of research on this problem is to achieve an adequate understanding of Wojtyła’s conception of subjectivity, which will eventually arrive at an adequate understanding of human being. To achieve this goal, there are three main issues that need to be investigated, dissected and presented in this dissertation, including: the manifestation of the subjectivity in the human experience, the principle or cause of human person’s subjectivity, and the significance of Wojtyła’s conception of subjectivity.

The achievement of Wojtyła’s conception of subjectivity, through research and review of these main issues mentioned above, is supported and elaborated with the use of metaphysical explanation and phenomenological description method, and equipped with text analysis and historicity method. The metaphysical explanation method addresses the facts given in experience by finding the causes that justify the existence of these facts and their essential contents. These facts are actions of the human person given in experience. This method guarantees the discovery and explanation of the reasons for the facts of human actions. In the context of explaining the problem of subjectivity, it is about something that cannot be reduced, which is nothing but the principle of the subjectivity of the human person. The phenomenological method allows an interpretation and description of the lived experience of the subjectivity of the human person, namely the lived experience of a conscious personal subject and its manifestations in its activities. Meanwhile, through the method of text analysis, Wojtyła’s conception of subjectivity can be discovered, dissected and then reconstructed in this dissertation. And by using the historicity method, the main concepts of subjectivity in the history of philosophy can be extracted and presented in this dissertation.

The results of the research presented in this dissertation affirm that Wojtyła understands subjectivity at the level of metaphysics and phenomenology. At the level of metaphysics, man, as a person, is *suppositum* or the subject of his existence and activities. Here, he appears as an

objective autonomous being. At the level of phenomenology, the human person experiences himself as such and therefore he is the subject in the strictly experiential sense. He also experiences his actions as acts of which he himself is the agent. Thanks to consciousness and especially its reflexive function, man appears as a subjective autonomous being who has experience of himself as a subject, which makes his being fully subjective. At this experiential realm, subjectivity is manifested in the moments of reflection, decision and action. In these moments a person is given in experience as a “self” or “I.” In particular, through action, a person fully reveals himself as a subject and agent. The description of the manifestation of human subjectivity leads to the apprehension of a correct understanding of the principle of human subjectivity, namely the person. Regarding this principle and the adequate understanding of man as a person, Wojtyła adhere to the objective Aristotelian-Thomistic view about man. He accept Aristotle’s notion that human being is a rational animal. The Polish philosopher also follow Boethius’ definition of person, *persona est individua substantia rationalis naturae*, and made it the basis of his theory of the human person. He also adopt St. Thomas Aquinas’ claim that the person is an *incommunicabilis subsistentia*. However, these objective views are not enough in explaining the uniqueness and richness of the man as a person. Therefore, Wojtyła enriches and expands the objective view of Aristotelian-Thomistic traditions by asserting the lived experience or the subjective experience of man. The Polish thinker asserts that the man-person as *suppositum* uniquely reveals himself in the performing actions, and realizes and experiences himself as a subject and agent. And through the actions the person can be captured and understood as the subject. As such, the action is a proper dynamism belonging only to the human person, simultaneously is the proper place of the knowledge of the person. In turn, through the analysis of subjectivity leads us to the discovery and understanding of the man as a person with all of his wealth and complexity. It is this personalism that Wojtyła develops based on the metaphysical method supplemented by phenomenology, and his openness in contact with philosophical trends, science and especially theology. Besides that, Wojtyła’s personalist conception of subjectivity also displays significant consequences for anthropology, ethics, social life and culture. All of these exhibit the specificity of Wojtyła’s conception of subjectivity in his anthropological thought, which I present in this dissertation.

Streszczenie rozprawy doktorskiej: “Problem podmiotowości osoby ludzkiej w myśli antropologicznej Karola Wojtyły.”

Niniejsza rozprawa przedstawia krytyczne spojrzenie na kluczowy problem antropologicznej myśli Karola Wojtyły, jakim jest problem podmiotowości osoby ludzkiej. Głównym celem badań nad tym problemem jest doprowadzenie do adekwatnego zrozumienia Wojtyłowskiej koncepcji podmiotowości, co ostatecznie doprowadzi do adekwatnego zrozumienia istoty ludzkiej. Aby osiągnąć ten cel, w rozprawie należy zbadać, przeanalizować i przedstawić trzy główne zagadnienia, w tym: przejawy podmiotowości w doświadczeniu człowieka, zasady względnie przyczyny podmiotowości osoby ludzkiej oraz znaczenie Wojtyłowskiej koncepcji podmiotowości.

Osiągnięcie Wojtyłowskiej koncepcji podmiotowości, poprzez badanie i przegląd wyżej wymienionych głównych zagadnień, jest wspierane i rozwijane metodą wyjaśniania metafizycznego i opisu fenomenologicznego oraz oparte na analizie tekstu i metodzie historyzmu. Metafizyczna metoda wyjaśniania odnosi się do faktów danych w doświadczeniu i polega na poszukiwaniu przyczyn, które uzasadniają istnienie tych faktów i ich istotną treść. Te fakty to działania osoby ludzkiej dane w doświadczeniu. Metoda ta gwarantuje zatem odkrycie i wyjaśnienie przyczyn faktów ludzkich działań. W kontekście wyjaśnienia problemu podmiotowości chodzi o coś, czego nie można zredukować, co jest niczym innym jak zasadą podmiotowości osoby ludzkiej. Metoda fenomenologiczna pozwala na interpretację i opis przeżywanego doświadczenia podmiotowości osoby ludzkiej, czyli przeżywanego doświadczenia świadomego podmiotu osobowego i jego przejawów we właściwych mu działaniach. Metoda analizy tekstu wykorzystywana jest do odkrycia, analizy, a następnie zrekonstruowania Wojtyły rozumienia podmiotowości osoby ludzkiej, podczas gdy metoda historyzmu ma na celu wydobycie i przedstawienie ujęcia Wojtyły na tle głównych koncepcji podmiotowości w historii filozofii.

Przedstawione w rozprawie wyniki badań potwierdzają, że Wojtyła pojmuje podmiotowość na poziomie metafizyki i fenomenologii. Na poziomie metafizyki człowiek jako osoba stanowi *suppositum*, czyli podmiot swojego istnienia i działania, skutkiem czego jawi się

jako obiektywna i autonomiczna istota. Na poziomie fenomenologii osoba ludzka doświadcza siebie jako takiej, a zatem jest podmiotem w sensie stricte empirycznym. Doświadcza także swoich czynów jako aktów, których sam jest sprawcą. Dzięki świadomości, a zwłaszcza jej funkcji refleksyjnej, człowiek doświadcza własnej bytowej autonomii, co czyni jego bycie w pełni podmiotowym. W tej sferze doświadczenia podmiotowość przejawia się w aktach refleksji, decyzji i działania. W tych momentach osoba jest dana w doświadczeniu jako „ja”. W szczególności poprzez działanie osoba w pełni objawia się jako podmiot i sprawca. Opis przejawów podmiotowości człowieka prowadzi do uchwycenia właściwego rozumienia zasady podmiotowości człowieka, jaką jest osoba. Odnosząc się do tej zasady i adekwatnego rozumienia człowieka jako osoby, Wojtyła uwzględnia obiektywne arystotelesowsko-tomistyczne stanowisko na temat człowieka. Akceptuje pogląd Arystotelesa, odwołujący się do kluczowej roli rozumności, jak też podąża za Boecjuszową definicją osoby *persona est individua substantia rationalis naturae*, z której uczynił podstawę swojej teorii osoby ludzkiej. Przyjmuje również twierdzenie św. Tomasza z Akwinu, że osoba jest *incommunicabilis subsistentia*. Te obiektywne poglądy nie wystarczają jednak do wyjaśnienia wyjątkowości i bogactwa człowieka jako osoby. Dlatego Wojtyła wzbogaca i poszerza obiektywne spojrzenie na ludzką osobę w tradycji arystotelesowsko-tomistycznej, poddając analizie przeżyte, czyli subiektywne doświadczenie człowieka. Polski myśliciel twierdzi, że człowiek-osoba jako *suppositum* w sposób niepowtarzalny objawia się w sprawianiu czynu, w którym realizuje i doświadcza siebie jako podmiotu i sprawcy. Jedynie poprzez analizę czynu osoba może zostać uchwycona i zrozumiana jako podmiot. Jako taki, czyn jest właściwym dynamizmem należącym tylko do osoby ludzkiej, jednocześnie będąc właściwym miejscem poznania osoby. Z tego względu analiza podmiotowości prowadzi do odkrycia i zrozumienia człowieka jako osoby z całym jej bogactwem i złożonością. Tego rodzaju personalizm Wojtyła rozwija w oparciu o metodę metafizyczną uzupełnioną fenomenologią i otwartość na inne nurty filozoficzne, naukę, a zwłaszcza teologię. Poza tym personalistyczna koncepcja podmiotowości Wojtyły ma również istotne konsekwencje dla antropologii, etyki, życia społecznego i kultury. Wszystko to ukazuje specyfikę koncepcji podmiotowości Wojtyły w jego myśli antropologicznej, którą przedstawiam w tej rozprawie.

